

Ex quo vulnere tantum cerebri] *Qua-*
cumque parte cerebrum vulneretur, si telum
altè infederit (teste Hippocrate) res lethalis est:
apud varios auctores varia eventa, qualia ab
auctore recensentur. Galenus etiam multos
convalescere scribit, quibus telum summam
duntaxat partem attigerat. illud commemo-
randum, quod Smyrnæ in Ionia juvenem sa-
natum dicat; cui telum ad alterum ex antero-
ribus cerebri ventriculis penetravit.

DE CURATIONE vulnerum in facie.

CAP. VII.

Vulnera quæ in facie facta sunt,
 quam rectissimè à principio sunt cu-
 randa; id autem fiet si providebimus, ut
 probè acu, & filo commissa, conjuncta-
 que labra sint, non pluribus, non paucio-
 ribus, quàm opus est, punctis, ita ut caro
 carni, cuti cutis aptè cohæreant, nullo
 in vulnere orificio relicto, nisi ita ma-
 gnum, & profundum fuerit, ut ossa
 etiam penetret: cùm enim sic habuerit
 orificium reliquisse, flammulamque sub-
 didisse expediet, qua noxia omnis hu-
 miditas expurgetur, & pus etiam quod
 conficitur, cùm magnum, & profun-
 dum vulnus est: alioqui verò nullum
 pus expectare oportuerit, si rectè cura-

54 DE CURAN. VULNER.

tio fiat. Sæpe autem contingit, ut acu nihil opus sit, quando videlicet vulnera non transversa, sed in longum accipiuntur, quam rem nos sæpissimè præstitimus hoc modo: Fili longi atque contorti (quale id quo consuere solemus) alterum extremum alteri, ex auriculis innodamus, atque super vulnus ipsum, cuius labra rectè commissa sunt, transmissum sæpe capiti circundamus, crebris & sese propè contingentibus spiris, donec totum vulnus commissum, cohærensque atque conclusum sit (namque hoc modo vulneris labia aptissimè cohærent) deinde lini quadras pecias, cum ovi albo imponimus, & post septem horas ovi albo ablato, cataplasmata utrinque admoveamus super ipsa fila, quæ ubi exsiccata fuerint (exsiccantur autem intra quatuor horas) acu & filo committenda sunt, ut quantum fieri possit, simul cohæreant: tunc verò alia fila, quæ caput circundabant, & vulnus committebant, rumpi licet. cataplasmata autem hoc modo fiunt. Albo ovi simul cum aqua rosarum conquassato, pulvis hic additur, & optimè etiam commiscetur, ut moderata constet Spissitudine.

Rx. Boli armenici ℥ j. ꝑ.

thuris, masticis, sarcocollæ ana ℥ ij. ꝑ.

myrrhæ, aloes ana ℥ j. ꝑ.

traga-

tragacanthi pisti, sanguinis draconis ℥ ij.
farinae hordei, farinae fabarum ana ℥ iij.

Misceantur. ex his duo cataplasmata hinc & hinc vulnere admoveantur (distent autem utrinque à vulnere digitum.) Super ipsum vulnus petias ex lino imponimus ovi albo intinctas, quantum est inter cataplasma spacia, latas, & vitta usque ad posteram diem, nam postera die auferuntur petiæ quas ovi albo intinctas imposuimus, & balsamo illo à nobis descripto, locum ex pluma inungimus, superinducto emplastro tenui ex hoc ceroto quod nobis maximè semper est probatum, ex descriptione Joannis de Vigo.

Rx. Olei rosati, olei myrtbini ana ℥ j.

terebinthinae clarae ℥ ij.

pinguedinis vitulinae ℥ x.

massichis ℥ i. ℞.

Vini odoriferi cyathum unum, rosmarini, mille folii, plantaginis, consolidae minoris, centaureae majoris ana manip. ℞.
Bulliant omnia usque ad consumptionem vini: deinde colentur, & cum cera fiat cerotum; malaxetur autem cum vitello ovi; atque hac una curandi ratione si rectè fiat, quatuor aut quinque diebus oris vulnera curantur, nulla cicatrice relicta. Idem efficitur & magno illo unguento basilico, quod à Joanne Vi-

gone in antidotario describitur: idem etiam ceroto de minio, præstatur, dummodo illo nostro balsamo illinatur. Quod si necessariò acu, & filo utendum sit, eligendæ sunt acus quàm tenuissimæ, & filum quod acubus etiam subtilitate respondeat; multi enim ex tonsoribus, qui vulgo apud nos vulnera curant, solent iis acubus oris vulnera consuere, quæ femoribus consuendis aptatæ sunt, & puncta eousque hæere sinunt, quoad ipsa sua sponte rupta, carnem etiam secum rumpant: curant autem eo modo quo facta in corpore vulnera curari ab iis solent, digestivis atque oleis adhibitis; atque ita ex simplici vulnere compositum reddunt. Vulneribus igitur puncto, & filo commissis, lineæ peciæ ovi albo conquassato, intinctæ superponuntur, atque usque in posterum diem sinantur; tunc enim adglutinanda cataplasmata sunt, quemadmodum dictum est, & vulnus balsamo ex pluma inungendum, addendumque emplastrum aliquod ex tribus quæ commemorata nobis superius fuerunt; deinde vulnus est ligandum. Sequenti autem die cataplasma committimus; confuta, & puncta forfice rumpimus, & balsamo locum inungimus, addimusque cerotum: atque hæc omnium in universum faciei vulnerum brevissima, & certissima curatio est. Con-

Contigit nobis in oppido Frexenal, ut hominem curaremus, cui facies vulnerata ferro fuerat, ab ipso nasi & superciliorum confinio, usque ad utriusque labii utrinque extremitatem, & diductionem: ita ut nasus cum mandibula superiori, ac dentibus supra mentum deciderint, qui autem illi domi abstabant, imprudentissimè se gesserant. nam lineo panno vulnus obstruentes, eam faciei partem quæ dejecta fuerat, sic temerè jacere sinerunt. cum nos vocati accessimus, eam partem; nasum inquam, & mandibulam, jam frigidam, & penè mortuam, depræhendimus, ut acus difficillimè potuerit penetrare; tamen totum locum acu commisimus, atque ut mandibulæ superioris ossa suis ossibus, ut natura fert, interius cohærent. Idque hoc modo: ligavimus vittam duobus digitis latam, fronti circumdedimus, cui ab inferiori parte limbus esset, cui fortiter fila committi possent: ei vittæ duas assuimus alias à sincipite in occiput, & ab aure in aurem, in crucis modum, angustiores illas quidem, quæ tantum latiore illam tenere possent. Hæc ubi parata fuere, acui grandiori filum longum indidimus, atque ex vitta ambiente fila, inter aurem & frontem ligavimus, quod inter primum molarum dentem, & caninum transmissimus,

simus, atque ad vitam retulimus, quæ frontem cinxerat: deinde rursus dentes è regione petendo, atque hoc modo affuentes, mandibulam cum naribus, simul aliis quibus conveniebat, ossibus commisimus, deinde cutem acu junximus; ita ergo, ut diximus, colligatum tenuimus, quoad membra invicem coaluissent: tandemque divina ope restitui-
mus, ut nullum accepisse unquam vulnus videri posset.

Eadem etiam ratione homo à nobis curatus est, quem taurus petierat cornu-
quæ sub mento ab aure ad mandibulam usque superiorem; eam etiam faciei partem aperuerat, quæ sinistrum oculum à naso disjungit, cum cornu extremas (ut ij qui aderant; maximè autem homo ipse affirmabat) plus decem digitis prominuisset: consuimus autem acu locum, qua cornu subierat, & qua prodierat etiam; mandibulam verò ipsam, ut in superiori curatione dictum est, alligavimus, atque exterius quidem juxta præcepti nostri rationem curavimus; interius autem os ipsum frequenter lavari jussimus, decoctione ex hordeo, rosa, balauftiis, & melle rosato colato etiam admixto, atque ita brevissimè curatus est; multis tamen ossibus è palato decidibus, quæ cornu fuerant commi-
nuta,

nuta, atque in palato ipso foramen relictum, quantum pollex digitus subire posset. Ubi autem omnia sana, cutisque fuerat inducta, foramen illud super cortice levi, affabreque adaptata, lino etiam circumvestito obturavimus; qua ratione provisum est, ut & loqui & edere atque bibere rectè posset. Noctu tamen auferendum curabat, ne foramen magis aperiretur; interdum autem reponebat.

ANNOTATIO.

Vulnera frontis, & cæterarum faciei partium apud Hippocratem diversam curationem habent: etenim vulnerum capitis solum siccantibus Hippocrati & Galeno perficitur: Galeno potissimum qui cum sexto Therapeutices duas curationes inter se contrarias proponeret; Eudemi profectò eligit, qua se usurum dicit, si in Asia degeret: Hippocratis verò; nam toto libro de Vulneribus capitis, vinum rejicit, nec linimentum, nec cataplasma adhiberi vult. Verùm fronti, aliisque faciei partibus hæc commodè adhibentur, ut apud eosdem diligens lector advertet.